

Hanna Sarkkinen vas

Kirjallinen kysymys sosiaaliturvaleikkauksien vaikutuksesta julkiseen talouteen

Eduskunnan puhemiehelle

Hallitusohjelmansa mukaan Orpon hallitus sitoutuu vaalikauden aikana vahvistamaan julkista taloutta nettomääräisesti 6 miljardia euroa vuoden 2027 tasolla. Osana näitä toimia hallitusohjelmassa linjataan esimerkiksi aikuiskoulutustuen lakkauttamisesta sekä useista ansiosidonnaiseen työttömyysturvaan kohdistuvista leikkauksista.

Työllisyysrahasto on 29.8.2023 esittänyt vuoden 2024 työttömyysvakuutusmaksujen merkittävää alentamista, jota perustellaan muun muassa hallitusohjelman kirjausten menoja alentavalla vaikutuksella. Näyttääkin siltä, että hallitusohjelmaan kirjatut arviot julkisen talouden vahvistumisesta eivät pidä paikkaansa työttömyysturvaleikkauksien ja aikuiskoulutustuen osalta, sillä työnantajien ja palkansaajien maksamia työttömyysvakuutusmaksuja alennetaan hallitusohjelman mukaisia säästöjä vastaavasti.

Hallitusohjelman mukaan sosiaaliturvapäätöksien yhdessä aikuiskoulutustuen lakkauttamisen kanssa tulisi nettomääräisesti vahvistaa julkista taloutta noin 1,4 miljardilla eurolla. Kuitenkin linjatuista säästöistä jopa 772 miljoonaa euroa kohdistuu sosiaaliturvarahastoihin, jolloin edellä kuvatun vakiintuneen automatiikan takia julkinen talous ei tältä osin vahvistu ilman hallituksen erillisiä päätöksiä.

Ansiosidonnaisen työttömyysturvan leikkauksien ja aikuiskoulutustuen poistamisesta kaikkein suurimman taloudellisen hyödyn korjaavat suuret työnantajayritykset, joiden maksamat työnantajamaksut alenevat merkittävästi. Pelkästään sosiaaliturvaleikkauksilla rahoitettava työnantajamaksujen alenema näyttää nousevan jopa 300—400 miljoonaan euroon vuodessa. Sen sijaan toimien vaikutus julkiseen talouteen on joko vähäinen, olematon tai jopa negatiivinen. Esimerkiksi ansiosidonnaisen työttömyysturvan porrastamisen suora vaikutus on julkista taloutta heikentävä, kun se hallitusohjelman liitetaulukon mukaan heikentää kuntataloutta 103 miljoonalla eurolla.

Kuten kokoomuksen eduskuntaryhmän silloinen puheenjohtaja, ministeri Kai Mykkänen totesi 19.8.2020, aikuiskoulutustuen poistaminen sotii täysin työelämän tämänhetkistä henkeä vastaan. Nopean rakennemuutoksen oloissa jatkuvan oppimisen edellytyksiä tulisi vahvistaa eikä heikentää. Ansioturvaan tehtävät leikkaukset taas uhkaavat lisätä köyhyyttä sekä yleisesti että erityisesti lapsiperheissä, kun yleisten työttömyysturvaleikkausten lisäksi työttömyysturvan lapsikorotus poistuu.

Kirjallinen kysymys KK 48/2023 vp

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko hallitus valmis arvioimaan uusiksi ansiosidonnaiseen työttömyysturvaan ja aikuis-koulutustukeen kohdistuvia leikkauksia ja

tuleeko hallitus tekemään työttömyysvakuutusmaksuihin Työllisyysrahaston esityksestä poikkeavia muutoksia tai muuttamaan verolinjauksiaan julkisen talouden vahvistamiseksi?

Helsingissä 4.9.2023

Hanna Sarkkinen vas